

поглинать, що у подальшому дозволить визначити доцільність угоди зі злиття та поглинання та сприяти розробці фінансової стратегії підприємства.

УДК 656.025.6

**АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ
ЩОДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАЛІЗНИЦЬ
УКРАЇНИ**

Розсоха О.В., к.т.н., доцент (УкрДАЗТ)

Важливу роль в реалізації задачі стабільної та ефективної роботи залізничного транспорту є ефективне прогнозування, облік та аналіз показників експлуатаційної діяльності залізниць України.

Проаналізовані діючі наукові підходи щодо визначення рівня якості експлуатаційної роботи на залізничному транспорті були в основному спрямовані на отримання результату за окремою групою показників (кількісні показники, показники використання вагонів вантажного парку, економічні показники). Комплексному підходу щодо оцінки та вибору кращої технології функціонування полігону залізниці (відділення, дирекція тощо) при діючій системі показників приділялось не достатньо уваги.

В теперішній час до основних факторів, за якими оцінюють ефективність управління залізничним транспортом, відносять:

- обсяги перевізної роботи (кількісні показники, які дозволяють визначити обсяги запланованої або виконаної роботи);
- ступінь використання технічних засобів (якісні показники, які дозволяють оцінити якість запланованої або виконаної роботи, особливо якість використання рухомого складу);
- економічність перевізної роботи (економічні показники).

Для характеристики обсягів перевізної та технічної роботи залізниці існує 32 кількісних показника, а для характеристики якості перевізної та технічної роботи – 59 показників.

До основних економічних показників роботи залізничного транспорту відносять: продуктивність праці, собівартість перевезень, прибуток від перевезень, рентабельність.

Розглянуті показники тісно пов'язані між собою. Незважаючи на це, діючий підхід щодо оцінки якості управління роботою залізниць не є комплексним при виборі кращої технології функціонування полігону залізниць.

Одними з основних вимог до роботи залізничного транспорту України є економічність і

висока надійність перевезень, оскільки це впливає на життя і здоров'я людей, стан навколишнього природного середовища та схоронність вагонів і вантажу, що перевозиться.

Діюча методика не враховує такі властивості надійності як безвідмовність, ремонтпридатність, довговічність, що негативно впливає на якість управління перевізним процесом.

Тому, до зазначених вище факторів пропонується додати такий фактор як «надійність перевізної роботи».

Результатом проведення оцінки ефективності управління експлуатаційною діяльністю залізниць є отримання ряду показників, які певним чином впливають між собою на кінцевий результат. У цьому випадку постає задача розробки нових теоретичних підходів стосовно вибору кращої стратегії розвитку полігону залізниць з урахуванням комплексного підходу, що потребує подальших досліджень.

УДК 656.025.2:338.47

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО
ВИЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ
ПАСАЖИРСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИХ
ПЕРЕВЕЗЕНЬ**

Семенцова О.В., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

Пасажи́рські перевезення займають особливе місце в роботі транспорту. Це зумовлено їхнім високим соціально – економічним значенням у житті суспільства та виконання однієї з найголовніших конституційних гарантій держави – свободу пересування. Задоволення потреб населення в перевезеннях – є основним завданням транспорту.

Здійснювати управління якістю перевезень неможливо, якщо не визначитися, що розуміти під якістю транспортної продукції, якими показниками її оцінювати.

Під якістю транспортного процесу розуміють сукупність характеристик і умов обслуговування, що забезпечують задоволення встановлених або передбачуваних потреб пасажирів.

Пропонується розрізнити наступні показники якості залізничних транспортних послуг з перевезень пасажирів:

- 1) безпе́чність поїздок пасажирів – включає наступні показники:
 - надійність функціонування транспортних засобів;
 - професійна придатність виконавців транспортних засобів;

- 2) швидкість пасажирських перевезень;
- 3) періодичність руху та зручність розкладу руху транспортних засобів;
- 4) комфортабельність, комплексність та культура транспортного обслуговування під час поїздки та у пунктах відправлення, пересадки та прибуття; обсяги та якість відповідних послуг в попередніх та добових касах довідкового бюро, камерах схову, багажних відділеннях, залах очікування, а також площі приміщень, що припадають на одного пасажирів, частота та якість прибирання транспортних засобів та приміщень, зміни постільної білизни тощо;
- 5) своєчасність – частка транспортних засобів, що відправлено та прибуло за розкладом, а також середнім та максимальним розкладом руху;
- 6) збереження здоров'я, життя і майна пасажирів;
- 7) схоронність багажу (вантажобагажу);
- 8) відповідність вимогам споживачів;
- 9) споживчі властивості транспортного сервісу;
- 10) економічна ефективність від використання транспортних засобів;
- 11) погодженість підсистем транспортного обслуговування;
- 12) соціальний, економічний і правовий захист;
- 13) екологічна безпека.

Запропонована універсальна класифікація якості транспортного обслуговування залізничним пасажирським комплексом України, створює умови для розроблення відповідної системи показників із оцінки якості. А отримані результати дадуть змогу контролювати рівень надання послуги й контролювати конкурентоспроможність галузі в даному сегменті ринку.

УДК 656.211.4:656.211.7

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ ПОПИТУ НА ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ ПО ПЕРЕВЕЗЕННЮ ПАСАЖИРІВ

Сіваконева Г.О., аспірант (УкрДАЗТ)

Пасажирські перевезення завжди мали особливе соціальне значення. Процеси інтеграції до європейської системи та зростання конкуренції на ринку транспортних послуг України вимагають застосування якісно нових концепцій управління. Аналіз динаміки розподілу кількості перевезених пасажирів за період з 2006 по 2011 роки по Південній залізниці свідчить про зростання об'ємів перевезень, наявність коливань, що обумовлені впливом сезонного фактору, а також ефектом

вихідного дня, що призводить до невідповідності запропонованих сервісних послуг та технічних засобів на пасажирських станціях з попитом.

Проблеми пасажирських залізничних перевезень зараз особливо актуальні у зв'язку з проведення в Україні чемпіонату «Євро-2012», тому важливо удосконалювати технологію перевезень пасажирів. Для привабливості залізничного транспорту для потенційних пасажирів пропонується впровадження та розвиток залізничного туризму, як різновиду перевезень пасажирів, звертаючись до досвіду у цій галузі у радянські часи. Таким чином у структурі Укрзалізниці на базі сектору пасажирських перевезень необхідно створити центр надання туристичних послуг, що забезпечить якісний сервіс, додатковий прибуток, забезпечить конкурентоспроможність залізничного транспорту.

Постає задача розробити туристичні маршрути і впровадити їх у існуючий розклад руху поїздів, але при цьому виникає протиріччя між розробкою графіку руху туристичних поїздів з одного боку, і ув'язкою цього графіку з існуючим розкладом, таким чином, щоб задовольнити потреби туристів і не порушити існуючий розклад.

Аналізуючи сучасний стан залізничних перевезень, можна виділити ряд проблем розвитку залізничного туризму і можливі шляхи їх вирішення. Так на залізниці значна кількість пасажирських вагонів – це вагони низької комфортабельності. В зв'язку із цим необхідним стає спільне фінансування державними та комерційними організаціями залізничної інфраструктури для модернізації вагонного парку. Для розвитку залізничного туризму в Україні бажано внести зміни не лише в тарифне регулювання та цінову політику, а й удосконалити систему групового бронювання залізничних квитків і оренди рухомого складу для туристичних подорожей, системи взаєморозрахунків, впровадити єдиний порядок по організації харчування, медичного обслуговування, надання інформації та розважальних аудіовізуальних програм, охорони туристів, організувати стоянки туристичних поїздів, використовувати рейкові автобуси, створити висококласні туристичні поїзди, систему дистрибуції залізничних турів (взаємодія державних і регіональних органів керування туризмом й підприємницьких об'єднань в галузі туризму), використовувати нові можливості інформаційних технологій для пропаганди залізничного туризму, організувати продаж залізничних квитків на внутрішньо європейські лінії, а також продаж квитків за кордоном на внутрішні лінії українських залізниць.